

nasleep 'Parijs'

'NIET normaal TOCH HÈ, MEESTER?'

Hoe gaan Limburgse scholen om met de gebeurtenissen in Parijs? Verschillend.

De ene docent maakt tijd voor een goed gesprek, de ander volgt gewoontegetroou het lesprogramma. Het is ook best lastig.

door Carola de Boer en Cristel Collard

Jelle de Vries en Henk ter Haar hebben zich afgelopen week verbaasd. De Vries is een zeventienjarige vwo-leerling van scholengemeenschap Philips van Horne in Weert. Ter Haar is docent Nederlands aan scholengemeenschap Guido de Brès in Amersfoort.

De Vries heeft zich verwonderd over de reactie van zijn klasgenoten toen gekken werd naar beelden van de terreurdaad in Parijs. Hij besloot een open brief te schrijven naar de *Volkskrant*. Een passage: 'Mijn docente Frans zet een Franse nieuwszender op en terwijl we naar een verslag luisteren over een aanslag nauwelijks meer dan vier uur verderop, wordt er om mij heen wat gelachen en ongeïnteresseerd uueggekeken.' De Vries vraagt zich af hoe hij als zeventienjarige moet reageren op de gebeurtenissen? De brief wordt gepubliceerd, de NOS komt langs en Paul de Leeuw bespreekt zijn epistel in *De Wereld Draait Door*.

In Amersfoort is ook docent en onderwijsblogger Henk ter Haar verbaasd. 'Ik had in het zevende uur mijn mentorklas. Ik heb hen gevraagd of er over 'Parijs' was gesproken. Nee, was het antwoord. Ik heb mijn collega's gemaild met de vraag of iemand dit onderwerp überhaupt wel aan de orde had gesteld. Nee, niemand had 'Parijs' behandeld. Blijkbaar is het dus niet zo vanzelfsprekend als ik dacht.'

Het is ook best een lastig onderwerp om 'even' met de klas of groep te bespreken. Het vereist enige kennis en lef om het goed uit te leggen. Dat is niet iedere leraar gegeven. Het ligt vaak aan de docent of het onderwerp ter sprake komt, blijkt uit een rondgang langs Limburgse middelbare scholen. Ckv-docent Ed Hennekens van het Bernarduscollege in Heerlen liet zijn leerlingen de kracht van beeld zien. 'Ik tekende een smiley. Zette daar eerst 'ik' onder, veege die weg en zette er 'Jezus' onder. Als laatste schreef ik er 'Mohammed' onder. Dat kan voor sommigen aanleiding zijn om mij iets aan te doen. Want iedereen kijkt anders, als gevolg van normen, waarden, vrienden, opvoeding, religie, noem maar op. Ik heb mijn 5 vwo-leerlingen proberen uit te

Roel van Dael van SBO Het Palet in Weert maakt Parijs bespreekbaar.

foto Stefan Koopmans

leggen dat ze cartoons voornamelijk moeten bekijken met humor, zelfspot en relativiseringsvermogen."

Ook op het Raayland College in Venray heeft theoloog Wil van Gorkum, docent levensbeschouwing, de gebeurtenissen in Parijs vertaald naar een dicht-bij-huis-onderwerp: vrijheid. 'Wat betekent dat voor jou? Kun je dan doen en laten wat je wilt? Mag dat? Heb je dan ook de vrijheid om anderen te kwetsen? Het werd een goed gesprek. Het gekke was: de klas was zelden zo stil. Het boeit. Toch zijn er leraars die het thema liever laten zitten. Ik moet ook zeggen: 'Parijs' is geen onder-

werp dat als een lopend vuurtje door de school is gegaan. Het is geen onderwerp waar leerlingen elkaar op aanspreken. En dat zou eigenlijk wel moeten. Want de kans op dialoog wordt dan een stuk groter', vertelt Van Gorkum.

Om een beeld te krijgen of docenten iets doen met 'Parijs', hield leraar Nederlands Ter Haar een online enquête onder docenten. Vijfhonderd vakgenoten namen de moeite om de vragenlijst in te vullen. 'Ongeveer 85 procent gaf aan 'Parijs' besproken te hebben in de klas. Dit zijn mensen die actief zijn op sociale media en geïnteresseerd zijn in de gebeurtenissen. De vraag is in hoe-

verre docenten die het niet hebben behandeld, de vragenlijst wilden invullen. Vijfhonderd respondenten is niet representatief."

Volgens Ter Haar geeft de onderwerpen aan dat op sommige scholen de rector een speech hield over respect en steun in moeilijke tijden. 'Als een rector dit doet, dan is het ook duidelijk voor docenten dat ook zij de situatie kunnen bespreken in de klas.'

In de lagere groepen van de basisscholen vroegen docenten zich af of ze kinderen op deze leeftijd wel bang moeten maken met de heftige gebeurtenissen. Zij zullen niet zo snel de vrijheid

van meningsuiting bespreken, kreeg Ter Haar te horen. 'In veel klassen werd wel een kaarsje aangestoken.'

Roel van Dael geeft les aan groep 7/8 van speciale basisschool Het Palet in Weert. Zijn klas telt zeventien kinderen die een steuntje in de rug nodig heb-

ben. 'Parijs' was onderwerp van gesprek: 'Niet normaal, hé meester, wat daar in Parijs gebeurt.' Van Dael: 'Ik wist donderdag meteen, hier moet ik iets mee. Gelukkig hadden de kinderen het eerste uur gymles, zodat ik iets kon voorbereiden. Ik wilde ze uitleggen wat

doen.' Ik vond dat wel een intrigerende opmerking. Het bleef even stil. Plots zei een andere leerling: 'En als je vriendje dan stomme dingen over jou zegt zonder dat jij dat weet... Kan dat dan wel?' Nou nee, dat vond hij verschrikkelijk, werd zelfs boos. En toen kwam het: 'Meester, eigenlijk wil ik best even moslim zijn. Want dan weet ik hoe het voelt.' Kijk, dan heb je echt iets geleerd.'

Het is voor leerkrachten in het basisonderwijs een tweede natuur om de wereld van buiten naar binnen te halen. Overlijdt de hond van een klasgenootje, is dit verdriet meteen onderwerp van het kringgesprek. Voor kinderen op de basisschool is meer aandacht voor de sociaal-emotionele aspecten van het leven.

Jelle de Vries merkte dat er op zijn middelbare school in Weert best vragen waren over 'Parijs' en de gevolgen, maar dat vrijwel niemand er echt mee bezig, maar ze vertellen het elkaar niet. Ik weet niet waarom. Misschien bang om zich kwetsbaar op te stellen? Onwetendheid? De vwo-leerling schrijft in zijn brief dat veel van zijn medeleerlingen zelden naar het journaal kijken. Onderwijsman Ter Haar herkent dit en stelt dat ze slecht op de hoogte zijn van het nieuws. 'En als ze dat wel zijn, hebben ze best wel radicale opvattingen, zowel althoontoon als autochtoon. Je hoort de opvattingen van de straat. Ik heb me dan ook voorgenomen als docent om meer van deze onderwerpen bespreekbaar te maken. Als ik het niet doe, wie doet het dan?'

Uit de enquête blijkt dat veel meesters en juffen het lastig vinden om moeilijke onderwerpen bespreekbaar te maken. Nieuwsbegrip kan dan soelaas bieden. Dit is een methode om begrijpend lezen te stimuleren en is altijd gekoppeld aan een actueel onderwerp. Elke maandag vergadert een redactie van zo'n vijftien onderwijsprofessionals. Zij vertalen de onderwerpen naar de belevingswereld van kinderen en tieners. Scholen mogen zelf items indienen. Afgelopen weken werden ebola, de bosbranden in Australië en de Nobelprijs behandeld. De aanslagen in Parijs werden massaal aangedragen. 'We hebben wel even gewijfeld over de aanslag', zegt projectleider Marianne Molendijk. 'In principe behandelen we nooit gewelddadige onderwerpen. Zo zullen we ook niet lesstof over familiedrama's aanbieden. We hebben het deze week niet over de aanslagen, maar wel over de massale demonstraties en de vrijheid van meningsuiting.'

Volgens Molendijk is Nieuwsbegrip niet meteen bedoeld om de discussie in de klas aan te wakkeren, maar kan het wel de docent houvast geven. 'Als een school de stof aanprijpt om aan het vak burgerschap te werken, dan is dat natuurlijk prima.'

De brief lezen van Jelle de Vries of de presentatie bekijken van Roel van Dael? Klik dan op www.limburger.nl